

Motion till riksdagen

1989/90:U220

av Claes Roxbergh m.fl. (mp)

Solidaritet med de fattiga i världen

Bakgrund

I dag pågår en utveckling som ökar den orättvisa fördelningen av världens tillgångar. Den rika världens materiella standard bygger till stor del på exploatering av de fattiga ländernas resurser. De rikas efterfrågan på naturresurser ökar ständigt.

Den enorma ökningen av jordens befolkning innebär också ökad konkurrens om jordens resurser. Den snabbaste befolkningsökningen har Afrika och västra Asien. Några siffror för Afrika anger problemets storleksordning: år 1950 var befolkningen 225 miljoner, 1987 600 miljoner. Prognosen för år 2000 är 880 miljoner och år 2025 1 600 miljoner.

De rika länderna måste ändra sin ekonomiska politik och sin handelspolitik, så att en rättvisare fördelning av världens inkomster och förmögenheter kan komma till stånd.

En rättvis fördelning av världens resurser kommer att innebära knappare resurstillgång för Sverige. Vårt land måste därför prioritera resursanvändningen och effektivisera den. Användning av naturresurser bör beskattas i stigande utsträckning, i synnerhet resurser som används för mindre angelägena ändamål.

Miljösituationen i världen

Natur- och miljökatastrofer orsakar en alltmer desperat situation i världens fattiga länder. Jorden utarmas och förgiftas av kemikaliejordbruk, de skogsbevuxna arealerna minskar, vattensituationen försämras. Torka och översvämningar följer i skogsavverkningarnas spår.

Utsläpp av koldioxid och klorerade fluorerade kolväten från industrier och biltrafik, men även kvävedioxid från svedjebränning och metangas från risfält förväntas höja jordens temperatur. Denna så kallade växthuseffekt kan bland annat orsaka översvämningar vid kusterna, uttorkning av jordbruksområden och förändring av havens strömningsriktningar.

De 20 % av befolkningen som bor i de rika länderna förbrukar 80 % av världens naturresurser och står för en stor del av miljöförstöringen.

Sverige skapar t.ex. mer radioaktivt avfall per person än något annat land. Sverige ligger också i täten då det gäller utsläpp av miljöfarliga kväveoxider,

räknat per person. Dessutom förbrukar Sverige per capita mer naturresurser, ändliga såväl som förnybara, än de flesta andra länder. I ett globalt perspektiv skulle Sveriges produktion och konsumtion leda till snabb ekologisk kollaps.

Dessutom innebär u-ländernas dåliga ekonomi att de kan tvingas ta emot giftigt avfall från i-länderna. De har små möjligheter att skydda vatten, mark och människor för giftigt läckage och andra följder av detta avfall.

Uppgiften att kunna mätta en snabbt ökande befolkning försvåras av vatten- och markförstöringen, orsakad bl.a. av brännvedsbehov och skogsskövling i större skala. För detta bär både rika och fattiga länder ansvar.

Miljöförstöringen leder till sämre livsbetingelser, vilket i sin tur leder till ökat tryck på kvarvarande naturresurser, ökad fattigdom, större sociala spänningar, bredare flyktingströmmar, andra kriser och krig. Ungefär 10 miljoner människor har i dag blivit miljöflyktingar på flykt undan miljöhoten.

Vi behandlar detta ytterligare i vår motion Internationell miljöpolitik.

Skuldkrisen

Tredje världens skuldkris har vuxit till ett av de största hindren för utveckling i de fattigaste länderna. I dag är nettoflödet stort av kapital *från u-länderna till i-länderna*. Det kan nämnas att flera länder i Afrika avsätter runt 50 % av sina exportinkomster till att betala räntor och amorteringar till i-världen.

U-ländernas skuldsättning förvärrades radikalt under oljekrisen på 70-talet. Oljeländerna valde att placera sina nyvunna rikedomar via världens banker. Bankerna inledde en intensiv uppvaktning av u-länderna för att hitta villiga låntagare. U-länderna behövde pengar bl.a. för att betala sina ökade oljenotor. Bankerna arbetade inte längre enligt gängse bankregler att kräva kreditvärdighet och säkerheter. Det ansågs att länder inte kunde gå i konkurs.

Många länder använde lånen till konsumtion i stället för investeringar. Ofta fick befolkningarna ingen glädje alls av lånen som gick till de redan rikas konsumtion eller till militära ändamål.

Många av dessa länder befinner sig nu i en hopplös situation. För att få fortsatta lån (till bl.a. räntebetalningar) från Internationella Valutafonden och Världsbanken har regeringarna i många fattiga länder tvingats att drastiskt minska budgetarna inom socialvård, hälsovård och skola. De fattiga människorna, som aldrig fick någon glädje av lånen, är de som nu fått betala priset, med hunger, svält och ökad barnadödlighet.

Handel och transnationella företag

Till de viktigaste aktörerna i världsekonomin hör de transnationella företagen. De har ofta makt och möjligheter som överträffar enskilda staters. De transnationella företagen är ofta också ett instrument för överföring av resurser och vinster från de fattiga länderna till de rika.

Förhållandet mellan de priser u-länderna får ut för sina råvaror och priserna de får betala för i-ländernas industriprodukter har drastiskt försämrats. Råvarupriserna avgörs i många fall i praktiken av ett fåtal transnationella storföretag inom varje bransch.

Men inte bara transnationella företag berikar sig på u-landsinnevärnarnas bekostnad. Även konsumenterna i i-länderna vill ha billigt kaffe etc. De ger å ena sidan gärna bistånd till u-landsbonden men vill å andra sidan inte betala skäligt för dennes varor. Om betalningen var skälig skulle bistånd inte behövas.

De transnationella företagen hade t.ex. avgörande betydelse i den s.k. Gröna revolutionen, som innebar en industrialisering av tredje världens jordbruk.

Den Gröna revolutionen innebar i praktiken att arbetstillfällen överfördes från tredje världen till de industrialiserade länderna och de fattiga bönderna i tredje världen tvingades bort från den enda tillgång de hade – den egna jorden – och in i slumområden kring de stora städerna.

Det är också stora transnationella företag som nu som bäst är ifärd med att hugga ner stora delar av regnskogarna i Latinamerika och Asien.

De transnationella företagen har kunnat växa genom enastående privilegier – som särskilda bank- och skatteparadis, stora kreditmöjligheter och ekonomiska frizoner med mycket billig arbetskraft.

Världsmarknad och självtillit

Enligt den förhärskande åsiktsriktningen betraktas u-ländernas utveckling som en fördröjd i-landsutveckling. Receptet är att snabbast möjligt få in de fattiga länderna i samma sorts tillväxt- och världsmarknadsekonomi som man tycker varit så framgångsrik för de rika länderna.

Enligt detta betraktelsesätt kan de fattiga ländernas problem lösas om länderna får igång en snabb tillväxt genom att omstrukturera ekonomin i marknadsliberal riktning och minska statsutgifterna och det statliga ägandet. Ländernas väg till rikedom ska gå genom export på världsmarknaden. Denna åsikt drivs nu av Världsbanken och Valutafonden i de s.k. strukturanpassningsprogram som organisationerna nu driver igenom i en rad fattiga länder.

En annan åsiktsriktning ser underutvecklingen snarare som ett beroendeproblem. U-länderna är fattiga därför att de har varit alltför beroende av de rika länderna. Dessutom – hävdar denna riktning – har de rika ländernas ekonomier inte enbart varit framgångsrika. De har ju skapat de enorma miljö- och resursproblem och sociala utslagningsfenomen som ingen materiell rikedom tycks kunna råda bot på.

Slutsatsen enligt den andra åsiktsriktningen är att målet för u-länderna tvärtom bör vara ökad självtillit, dvs att så långt möjligt klara av att tillgodose sina behov genom att ta vara på de resurser som finns inom landet. Eftersom inte alla världens länder samtidigt kan ha exportöverskott, måste varje lands, regions och lokalsamhälles basförsörjning ske i närområdet. Därmed kan beroendet av världsmarknaden minska.

Regeringens stöd för Brundtlandskommissionens tro på tillväxten istället för internationell fördelning som instrument för en rättvisare värld avslöjar dels en bristande solidaritet med de fattiga i tredje världen, dels en bristande kunskap om de miljö- och resursförutsättningar världen lever under.

Miljöpartiet de gröna förnekar inte att den svenska biståndspolitiken vid en internationell jämförelse är progressiv och seriös. Men vi anser att den

bygger på en felaktig analys av underutvecklingens orsaker och utvecklingens möjligheter. Det är beklagligt att regeringen alltmer låter sin tillväxtekonomiska och exportinriktade politik färga även biståndspolitiken.

Mot. 1989/90
U220

Utgångspunkter för Sveriges solidaritet med de fattiga i världen

Sverige skall verka för att alla världens människor skall kunna tillgodose sina grundläggande mänskliga behov, såväl fysiska som psykiska. Att tillgodose faktiska mänskliga basbehov för alla är grunden för vår solidaritet med utsatta människor världen över.

Sverige skall verka för att obalansen mellan rika och fattiga människors möjligheter att utnyttja jordens resurser, liksom de ekonomiska skillnaderna mellan rika och fattiga, jämnas ut. Att rätta till de materiella orättvisorna är solidaritetens andra steg.

Sverige skall verka för att all utveckling, i såväl rika som fattiga länder, utformas på ett sätt som ur miljö- och resurssynpunkt är hållbar på sikt både nationellt och globalt.

Sverige skall medverka till att de fattiga ländernas människor på ett demokratiskt sätt och utifrån egna behov och värderingar får möjlighet att styra sin utveckling.

Riskerna för att u-länderna blir alltmer beroende av de rika länderna, internationella institutioner och starka kommersiella intressen måste uppmärksammas mera i Sveriges relationer med de fattiga länderna. Självtillit skall vara en viktig princip i utvecklingsarbetet.

De biståndspolitiska målen

De svenska huvudmålen för utvecklingssamarbete är att främja resurstillväxt, ekonomisk och social utjämning, ekonomiskt och politiskt oberoende och en demokratisk samhällsutveckling. Fr.o.m. budgetåret 1988/89 gäller dessutom ett femte mål: framsynt hushållning med naturresurserna och omsorg om miljön.

Miljöpartiet de gröna anser att det s.k. *miljömålet* måste få en mycket central roll i biståndspolitiken. Det är viktigt att målets första sats, om en framsynt hushållning med naturresurserna, inte kommer i skymundan eller enbart avser de fattiga länderna. Hushållning med naturresurserna i Sverige är en lika viktig solidaritet med u-länderna.

De från miljö- och resurssynpunkt allvarliga misstag som begåtts av industrinationerna måste nu undvikas i utvecklingen hos de fattiga länderna.

Biståndet till energisektorn skall gynna förnybara energikällor som medför en utveckling som är hållbar på sikt. Bistånd till kärnkraft eller fossila bränslen skall på grund av de oöverskådliga miljöriskerna inte få förekomma.

U-länderna skall inte genom biståndet ledas till beroende av konstgödsel och bekämpningsmedel. Dessa bidrar till miljöförstöring och utgör ofta ett arbetsmiljöhot för bönderna. De ökar dessutom beroendet av transnationella företag, t.ex. genom att inhemska, tåliga grödor konkurreras ut av konstgödselkrävande arter.

När det gäller *tillväxtmålet*, är det klart att en generell industriell tillväxt inte är någon patentlösning på problemen. De fattiga länderna kan omöjligt "hinna ifatt" de rika ländernas resursuttag. En sådan resursförbrukning klarar inte vår jord, vare sig i rika eller fattiga länder. Resurstillväxt i u-länderna måste kopplas till ett minskat resursuttag i de rika länderna, däribland Sverige.

Tillväxtmålet måste därför tydligt definieras utifrån ekologiska villkor och tillväxtens innehåll anpassas till de fattigas behov. Ländernas fördelningspolitik måste dessutom vara sådan att tillväxten ger de fattiga råd att tillgodose sina basbehov.

När det gäller biståndsmålet *demokratisk samhällsutveckling*, anser miljöpartiet att själva grunden för social och ekonomisk utveckling är att de fattiga har demokratisk rätt och möjlighet att genom politiskt inflytande förbättra sin egen livssituation.

Biståndsmålet *ekonomisk och social utjämning* är i hög grad beroende av ett demokratiskt styresskick, fri opinionsbildning och utbildning för de fattiga i mottagarländerna. Detta gäller i synnerhet när strävan inom biståndet nu alltmer är att lägga över genomförandeansvaret för biståndsinsatserna på mottagarländernas myndigheter.

När det gäller biståndsmålet *ekonomiskt och politisk oberoende* anser miljöpartiet dels att sådant oberoende i praktiken är omöjligt att uppnå, dels att svenskt bistånd i dag i hög grad uppmuntrar mottagarländerna till motsatsen, dvs. *större* politiskt och ekonomiskt beroende av omvärlden. Exempelvis stöder Sverige Världsbankens s.k. strukturanpassningsprogram, vars utvecklingsrecept ofta är att u-länderna skall "exportera sig ur krisen".

Själv tillit – nytt biståndsmål

Miljöpartiet de gröna ansluter sig i stället till själv tillitsteorin som utvecklats ovan. U-länderna måste hjälpas till minskat, inte ökat, beroende av världsmarknaden. Vi föreslår därför att det s.k. beroendemålet omformas till ett *biståndsmål för ökad själv tillit*.

Själv tillit är inte det samma som självförsörjning. Själv tillit innebär att "lita till egna krafter" och kan inrymma följande aspekter: 1) självförtroende, i meningen tillit till egna kulturella värden, 2) möjligheten att vara självförsörjande beträffande basbehoven och 3) oräddhet – osårbarhet gentemot yttre maktutövning och manipulation.

Det svenska biståndet bör medverka till själv tillit, utifrån ovanstående aspekter, på alla nivåer i mottagarländerna, alltifrån de fattiga bönderna på landsbygden till länderna som sådana. Så mycket som möjligt av besluten skall fattas av befolkningen lokalt, utifrån de lokala resurserna, i stället för av den centrala förvaltningen i länderna.

Inriktningen av biståndet

Allmänt

Sverige skall ha ett helhetsperspektiv på sina relationer med världens fattiga länder så att dessa förbindelser så mycket som möjligt gynnar de fattiga i

dessa länder. Biståndspolitik, industripolitik, miljöpolitik, handelspolitik, socialpolitik, kulturpolitik m.m. måste därför samordnas så att de samverkar i en riktning som är positiv för världens fattiga människor.

Sverige skall i såväl utvecklingssamarbetet som övriga relationer med de fattiga länderna fungera som katalysator i att frigöra mottagarlandets egna resurser, mänskliga såväl som materiella, för en utveckling grundad på själv-tillit.

Ingen del av det svenska biståndet skall vara bundet till inköp av varor och tjänster i Sverige. Detta sätt att bedriva handel har ingen plats inom det svenska biståndet.

Bistånd direkt till de allra fattigaste

En alltför stor andel av vårt nuvarande bistånd går till centrala insatser med förhoppning att resultatet skall tränga ned till de fattigaste. Biståndet bör i stället direkt inriktas på att ge de allra fattigaste människorna förutsättningar att tillgodose sina grundläggande materiella och andliga behov.

Större ansträngningar bör göras att med biståndet nå direkt till fattiga regioner och distrikt i mottagarländerna, i stället för att kanalisera det via en ofta ineffektiv och oengagerad central förvaltning.

Miljön

Alla biståndsprojekt skall vara förenliga med ekologisk balans. Sverige bör verka för ett ekologiskt hållbart, giftfritt jordbruk, såväl i u-länderna som i de rika länderna. Lokala genetiska resurser och kunskap om varsamma odlingsmetoder måste bevaras och föras vidare.

Globala insatser behövs för att motverka växthuseffekten. Sverige bör globalt verka för lägre energianvändning, bättre energiutnyttjande och förnybara energikällor vilket minskar de utsläpp av bl.a. koldioxid och fluoretrade kolväten som orsakar uppvärmningen av jordens atmosfär.

Miljökonsekvensbeskrivningar bör i ökad utsträckning användas inom det svenska utvecklingssamarbetet. Det är särskilt viktigt att alternativa, ur miljösynpunkt bättre förslag arbetas fram.

Förbättrade samodlings- och markmetoder och trädplantering skall uppmuntras. Sverige bör snabbt och i den takt som är möjligt kraftigt öka stödet till globala markvårdsinsatser och skogsplantering.

Miljöpartiet yrkar att biståndet inom SIDA till särskilda miljöinsatser ökas med 405 milj. kr. Ytterligare miljöinsatser föreslås nedan genom internationella miljöfonder.

Regnskogarna

Regnskogarna spelar en stabiliserande roll för jordens klimatsystem. Med avverkningarna försvinner stora skogsområden som rymmer världens artrikaste ekosystem. Det är därför mycket viktigt att regnskogen bevaras.

Miljöpartiet de gröna vill i år avsätta 1 miljard till en Utomeuropeisk fond för att bl.a. bevara regnskogarna, vilket vi hemställt om i annan motion.

Östeuropa

Mot. 1989/90

U220

Den katastrofala miljösituationen i Östeuropa motiverar svenskt bistånd till dessa länder, vilket miljöpartiet föreslår i en separat motion, Internationell miljöpolitik.

Miljöpartiet avvisar dock bestämt att biståndspengar som räknas in i 1 %-målet används för miljöstöd till östeuropeiska länder bl.a. på grund av att Sverige har ett stort egenintresse av miljöförbättringar i Östeuropa.

Miljöfonder

Miljöpartiet de gröna föreslår anslag till två miljöfonder, vilket närmare presenteras i en separat motion. Dessa miljöfonder skall bekostas utanför biståndsanslaget på 1 % av BNI.

En av dessa fonder avser stöd till miljöförbättringar i Östeuropa om totalt 1 miljard kronor. Den andra avser miljöförbättringar i utomeuropeiska, fattiga länder och föreslås omfatta likaså totalt 1 miljard kronor för markvårdsinsatser, skogsplantering och bevarande av regnskogar.

Skuldbördan

De fattiga ländernas skulder måste avskrivas.

Sverige bör aktivt medverka till en lösning av de skuldproblem som drabbat många u-länder och i synnerhet de fattiga i dessa länder. Det är helt oacceptabelt att idag nettoflödet av ekonomiska resurser i många fall går från fattiga människor i fattiga länder till rika människor i de rika länderna.

Sverige bör motverka de av Världsbankens och Valutafondens strukturanpassningsprogram som leder till social nedrustning och ensidig satsning på export. I stället bör Sverige inom dessa organ och i andra sammanhang lägga förslag om strukturförändringar som bygger på tilltro till landets egna resurser (själv tillit) och som tillgodoser i första hand de grundläggande behoven hos landets fattiga.

Miljöpartiet anser inte att biståndsmedel skall användas för att betala internationella bankers och institutioners förluster i samband med att fattiga länder inte kan återbetala sin skulder. Riskerna för uteblivna skuldåterbetalningar måste, som i alla andra sammanhang, bäras av kreditgivarna själva.

Biståndsmedlen bör i stället användas direkt till projekt som kommer de fattiga i dessa länder till del.

Miljöpartiet yrkar därför att de 640 milj. kr. som regeringen föreslagit till skuldlätnader överförs till frivilla organisationers biståndsverksamhet (140 milj. kr.), till särskilda miljöinsatser (405 milj. kr.), till kvinnoinsatser inom ramen för särskilda program (10 milj. kr.) och till familjeplanering (85 milj. kr.).

Maktförhållanden och handel

Sverige bör internationellt driva frågan om handel på rättvisa villkor. De multinationella företagens och industriländernas möjligheter att kontrollera handeln för egna syften måste beskäras.

De multinationella företagens makt över enskilda länder och organisatio-

ner, deras resursförbrukning och miljöförstöring måste kartläggas. Sverige måste se det som sin uppgift att motarbeta dessa företags världsomspännande, odemokratiska inflytande.

Befolkningsutvecklingen

Världsbanken har uppskattat att det skulle behövas en fyrdubbling av biståndet till familjeplanering för att ge de kvinnor och män som önskar familjeplanering tillgång till sådan.

Familjeplanering har på bara 25 år vuxit till att omfatta hälften av jordens par. Endast ett fåtal länder är numera negativa till familjeplanering.

Trots detta och trots familjeplaneringens relativt ringa kostnad finns det i dag många miljoner kvinnor och män som önskar använda preventivmedel, men som inte har tillgång till dem.

Misstag som gjorts för flera decennier sedan inom familjeplaneringsbiståndet, t.ex. stöd till tvångssterilisering, får inte i dag hindra Sverige att öka stödet till familjeplanering så att de par som önskar familjeplanering på sikt skall kunna få det. Detta är inte bara en hälso- och livskvalitetfråga för många kvinnor utan även en överlevnadsfråga för många fattiga familjer.

Miljöpartiet de gröna föreslår därför en ökning av biståndet till befolkningsfrågor. Vi kommer att kommande år föreslå fortsatt ökade anslag för detta ändamål. Regeringen bör utarbeta en plan för ett kraftigt utvidgat svenskt samarbete inom området.

SIDA bör i sitt arbete redan budgetåret 1990/91 ta större hänsyn till befolkningsfrågorna och avdela mer resurser för familjeplanering. Inom ramen för anslagsposten Särskilda program föreslås att anslaget fördubblas, dvs. att ytterligare 10 milj. kr. används för detta ändamål.

Inom ramen för det multilaterala biståndet bör internationella organisationer som arbetar med familjeplanering stödjas i ökad utsträckning. Miljöpartiet föreslår en ökning till 200 milj. kr., en ökning i förhållande till regeringens förslag med 75 milj. kr.

De sociala frågorna

Även sociala konsekvensbeskrivningar av biståndprojekten skall föregå beslut om bistånd.

Det svenska utvecklingssamarbetet skall om möjligt ta hänsyn till och bygga på traditionella sociala strukturer och traditionell kunskap, t.ex. när det gäller hälsovård och jordbruk.

Biståndsprojekten skall utformas så att i första hand lokala resurser tas till vara, mänskliga såväl som naturresurser.

Utformningen av biståndsinsatser bör innehålla mer av dialog med dem som faktiskt berörs av insatserna i distrikt och byar. En konstant dialog mellan givare och mottagare i projektutformningen innebär tydligare definiering av problemen, ökar möjligheten till en ändamålsenlig lösning och förankrar besluten hos dem som berörs. Detta ökar tilltron till de egna resurserna.

Biståndet skall inriktas på projekt och teknologi som är förenliga med mottagarnas kultur, utbildningsnivå, kompetens och grundläggande behov.

Sverige måste i internationellt utvecklingssamarbete respektera att andra kulturella och sociala värderingar kan leda till utvecklingsmål, utvecklingsvägar och teknik som skiljer sig från vårt lands.

För att motverka inflyttningen till storstäderna och de sociala problem som detta för med sig, bör en större del av biståndet inriktas på landsbygdsutveckling.

Sparande och kreditmöjligheter för de fattiga i u-länderna måste förbättras.

Stöd till kvinnor

Kvinnorna i u-länderna spelar en mycket stor roll i försörjningen. De bär ofta den största bördan – de brukar jorden, de har omsorg om barn, gamla, sjuka och handikappade. Erfarenheten visar också att bistånd till kvinnor i högre utsträckning ofta gynnar hela familjen än bistånd som främst kommer männen tillgodo.

Kvinnors inflytande över ekonomiska och politiska beslut är dock ofta mycket liten. Ofta har de inte laglig rätt att äga och arva egendom, låna pengar till företagsverksamhet, rätt att rösta, osv. Mycket kan göras för att förbättra kvinnors villkor i dessa avseenden. Utbildning på alla nivåer spelar här en viktig roll.

Frivilligorganisationerna har värdefull erfarenhet av kvinnobistånd som bör tas till vara i det statliga biståndet. Direktstöd till kvinnorörelser i u-länderna bör kunna komma i fråga.

Biståndsinsatser som riktar sig till kvinnorna bör därför öka kraftigt, och miljöpartiet föreslår omprioriteringar inom programländernas landramar så att kvinnorna nås i större utsträckning. Miljöpartiet föreslår dessutom att anslaget till kvinnoinsatser inom ramen för särskilda program ökas med 10 milj. kr.

Teknologi

Samarbete mellan svenska företag som arbetar med anpassad teknologi och företag i u-länderna bör uppmuntras i syfte att bistå u-länderna med lämplig teknik och kunnande.

Bistånd genom folkrörelser

Sverige har många frivilligorganisationer med lång och gedigen biståndserfarenhet. Dessa organisationers engagemang och stora kontaktyta i utvecklingsländerna måste tas till vara och stödjas.

Miljöpartiet föreslår att stödet genom frivilligorganisationerna ökar med 140 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Biståndsanslagets fördelning på länder

Miljöpartiet de gröna vill i denna motion inte närmare ifrågasätta regeringens förslag till medelstilldelning för programländer, då vi anser att de mer övergripande principerna för biståndets utformning för närvarande är av mera central betydelse.

Vi förutsätter dock att förändringar i budgeten kan komma i fråga för länder där de övergripande principerna för biståndet, såsom de formulerats ovan, och biståndsmålen inte kan tillämpas av politiska eller andra skäl.

Internationellt samarbete

Sverige deltar i en rad FN-organ och andra internationella organisationer, vilka på ett eller annat sätt driver eller påverkar miljö-, resurs- och u-landsfrågor.

Sverige bör inom alla dessa organ aktivt arbeta för minskat resursslöseri, avveckling av kärnkraften och för att hejda miljöförstöringen.

Sverige bör verka för ett system för internationell beskattning där länder beskattas utifrån nivån på per capita resursanvändning. Pengarna bör uttaxeras av FN och fonderas för angelägna internationella sociala, ekonomiska och ekologiska insatser.

Sverige skall arbeta för att få till stånd internationella avtal för minskning av föroreningsutsläpp i luft och vatten.

FNs atomenergiorgan IAEA bör i fortsättningen påskynda kärnkraftens internationella avveckling.

Sverige liksom varje annat land bör ha ett internationellt miljöpolitiskt program. Detta skall formulera en samlad, övergripande och långsiktig strategi för landets medverkan i det internationella miljöarbetet. Programmet skall bygga på insikten om miljöfrågornas centrala betydelse och behovet av samordnade åtgärder. Miljöpartiet de gröna yrkar att regeringen låter utarbeta ett sådant program för Sverige, som underställes riksdagen för godkännande.

De internationella solidaritetsfrågorna, inkl. maktförhållandena i världen, behöver uppmärksammas betydligt mer i den svenska skolundervisningen

Sverige bör på olika sätt i alla sina kontakter med u-länderna och genom internationella organisationer verka för en demokratisk utveckling i dessa länder.

Internationellt samarbete mellan u-länder bör på alla sätt uppmuntras och stödjas i svenskt utvecklingsbistånd.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att biståndsmålet politiskt och ekonomiskt oberoende ersätts av ett biståndsmål för politisk och ekonomisk självtillit,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att miljökonsekvensbeskrivningar av biståndsprojekt skall föregå beslut om bistånd,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att sociala konsekvensanalyser av biståndsprojekt skall föregå beslut om bistånd,
4. att riksdagen till Bidrag till internationella biståndsprogram, C 1, för budgetåret 1990/91 anslår 1 000 000 000 kr. utöver vad regeringen

har föreslagit, till en europeisk miljöfond, och 1 000 000 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit, till en utomeuropeisk miljöfond,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en europeisk miljöfond,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en utomeuropeisk miljöfond,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om fördelning av medlen för skuldlättnad,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att bindningen av biståndsmedel till inköp av varor och tjänster i Sverige tas bort,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige inte skall stödja de av Världsbankens och Valutafondens strukturanpassningsprogram som leder till social nedrustning och ensidig satsning på export,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utgångspunkter för Sveriges solidaritet med de fattiga i världen,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljö, resursanvändning, energi och jordbruk,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ekonomi och ekologi samt bättre definiering av biståndets tillväxtmål,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om helhetsperspektiv på Sveriges relationer med fattiga länder,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om biståndets inriktning,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om globala insatser för att motverka växthuseffekten på jorden,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skuldavskrivning för de fattiga länderna,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige skall motarbeta de multinationella företagens världsomspännande inflytande över enskilda länder,

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om befolkningsfrågor och familjeplanering,

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teknologi, kultur och utbildning i biståndet,

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till kvinnor i de fattiga länderna,

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationellt samarbete,

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationell beskattning.

Mot. 1989/90
U220

Stockholm den 24 januari 1990

Claes Roxbergh (mp)

Inger Schörling (mp)

Kent Lundgren (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Marianne Samuelsson (mp)

Per Gahrton (mp)